

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **CH. L.**, zast. Mgr. Lilianou Vochalovou, advokátkou se sídlem v Praze 2, nám. I. P. Palova 3, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2005, č. j. 47 Az 11/2005 – 33,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Výše uvedeným rozsudkem zamítl Krajský soud v Praze (dále jen „krajský soud“) žalobu žalobkyně proti rozhodnutí ministerstva vnitra ze dne 24. 2. 2005, č. j. OAM-769/LE-01-07-2004. Tímto rozhodnutím žalovaný žalobkyni neudělil azyl dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1,2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v platném znění (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo rozhodnuto, že se na žalobkyni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 téhož zákona.

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost.

Stěžovatelka v kasační stížnosti výslovně uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“).

Stěžovatelka konkrétně uvádí, že se krajský soud nezabýval tím, zda žalovaný postupoval v řízení v souladu s právními předpisy a vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci (dle § 3 odst. 4 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení). Krajský soud řádně nezkoumal, zda jsou dány podmínky pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatelka uvádí, že důvodem, pro který požádala o azyl byla skutečnost, že ji vlastní otec „prodal“ na práci do zahraničí. Ke své situaci stěžovatelka dodává, že její otec začal hrát hazardní hry, prohrál mnoho peněz a zadlužil se. Protože se kvůli svým dluhům dostal do problémů s mafií, prodal stěžovatelku do ciziny. Po svém odjezdu se stěžovatelka dověděla, že otec byl mafií zabit. Od té doby se stěžovatelka obává návratu do své vlasti, neboť se domnívá, že i ona je ohrožena na životě, a to z toho důvodu, že státní orgány jsou vůči tomuto svémocnému jednání soukromých osob nečinné. Dále ke své situaci stěžovatelka uvádí, že pokud by byla přinucena se do Číny vrátit, ocitla by se v těžké životní situaci, neboť se nemá ke komu vrátit a obtížně by si vzhledem k nízkému vzdělání hledala práci. Domnívá se, že splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu. Stěžovatelce nebylo řádně zdůvodněno, proč její důvody nejsou hodny zvláštního zřetele. Z tohoto usuzuje stěžovatelka, že rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné. Nepřezkoumatelností dle stěžovatelky trpí taktéž rozhodnutí soudu, který pouze převzal závěry žalovaného.

Vzhledem k uvedenému stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, současně žádá o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 14. 3. 2006 popřel oprávněnost podané kasační stížnosti a zároveň odkázal na obsah spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatelky. Žalovaný v průběhu správního řízení nezjistil, že by stěžovatelka byla pronásledována ve smyslu ustanovení § 12 a nezjistil taktéž důvod pro udělení humanitárního azylu dle ustanovení § 14 zákona o azylu. Žalovaný odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Plzni sp. zn. 59 Az 719/2003 ze dne 14. 1. 2004. Navrhuje kasační stížnost zamítnout a odkladný účinek kasační stížnosti nepřiznat pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných kasační stížností, vyšel přitom z právního stavu platného v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí

o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 25. 11. 2004 na základě žádosti o udělení azylu, v níž stěžovatelka uvedla, že Čínu opustila v srpnu nebo v září roku 2004, protože byla prodána do zahraničí. Otec prohrál mnoho peněz a měl velké dluhy u mafie. Prodal ji, o čemž se stěžovatelka dozvěděla, až když přijela do ČR. Otec jí to telefonicky potvrdil a trval na tom, aby odjela do Francie. Do vlasti se stěžovatelka vrátit nechce, protože by ji otec prodal do nočního klubu.

Okresní soud Praha–západ svým rozhodnutím ze dne 2. 12. 2004 ustanovil opatrovníkem nezletilé stěžovatelky Městský úřad Černošice. V pohovoru konaném dne 9. 2. 2005 vedeného za účasti tlumočnicka a paní H. Z., zastupující Městský úřad Černošice, stěžovatelka vypověděla, že život ve vlasti původu byl špatný. Otec hrál hazardní hry a dlužil peníze mafii. Nakonec, jak se stěžovatelka dozvěděla po svém odjezdu z Číny, byl mafiány zabit. O této skutečnosti se stěžovatelka dozvěděla, když převaděč požadoval zaplacení peněz za cestu, nemohl najít jejího otce a spojil se s jedním jeho příbuzným, který mu řekl, že otec stěžovatelky byl zavražděn. Stěžovatelka dále sdělila, že nikdy předtím nepracovala. Její matka měla podnik na Tchajwanu a posílala jí peníze, ze kterých žila. Dodala však, že by s matkou žít nemohla, protože se také nemá příliš dobře a navíc slyšela, že se zabývá jakousi nelegální činností. Ve vlasti má několik příbuzných, kteří však s její rodinou nechtějí mít nic společného, jelikož otec prohrál mnoho peněz a oni z něj mají strach. Stěžovatelka opustila podle svých slov Čínu v červenci až srpnu roku 2004, přesně si to nepamatuje. Odjela proto, že její otec dlužil peníze a tak jí zařídil cestu do zahraničí. Domnívala se, že to dělá pro její budoucnost, ale on ji prodal. Objasnila, že její matka v Číně nežije a ona ji neviděla již dva roky. Matka se dozvěděla o jejím odjezdu až dodatečně. Její otec jí řekl, že když odjede do zahraničí, bude se mít lépe, a že vše zařídí. O tom, že je prodána, se dověděla od převaděče v ČR. Sdělila, že měla dojet do Francie, ale nyní by chtěla zůstat v České republice. Domnívá se, že kdyby se vrátila do vlasti, byla by prodána do nějakého nevěstince. Dodala, že přesně neví, co by se s ní stalo, jen ví, že by jí nebylo dobře. Podle svých slov nepřemýšlela nad tím, jestli chce nebo nechce odjet do zahraničí, poslouchala pouze svého otce, který jí řekl, že vše zařídí. Prohlásila, že o azyl v ČR žádá, protože by zde chtěla najít ochranu, jelikož se dostala do špatné situace a nemůže se vrátit do Číny. Vypověděla, že cestovala letecky z P. do M., kde byla asi dva měsíce zavřená na jí neznámém místě. Poté pokračovala automobilem i pěšky do České republiky, přes jí neznámé země. Žádný cestovní pas u sebe neměla. Na území ČR vstoupila asi v říjnu roku 2004. O azyl se rozhodla požádat v Zařízení pro zajištění cizinců (ZZC) V. P. Uvedla, že po svém příjezdu do ČR až do svého zadržení byla zavřená v jednom domě, ale neví kde. Potvrdila, že ve vlasti neměla problémy se státními orgány, úřady, soudy, policií nebo armádou ani kvůli své rase, národnosti nebo náboženství. Do vlasti se však nechce vrátit. Neví sice, co by se jí stalo, ale obává se lidí, kteří zavraždili jejího otce. Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 24. 2. 2005 rozhodnutí, kterým stěžovatelce azyl dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu neudělil. Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval, že stěžovatelka v průběhu správního řízení neuvedla žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjela ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod a byla tak pronásledována pro uplatňování politických práv a svobod ve smyslu ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu. Stěžovatelka sdělila jako důvod svého odchodu z vlasti a žádosti o udělení azylu skutečnost, že ji její otec „prodal“ na práci do zahraničí, protože měl velké dluhy z hazardních her. K

tomu žalovaný uvedl, že výčet důvodů pro udělení azylu podle zákona o azylu, v platném znění, je taxativně vymezen. To znamená, že jiné, než zde uvedené skutečnosti, nezakládají důvod pro udělení azylu. Na základě toho dospěl žalovaný k závěru, že skutečnost, že stěžovatelka její otec kvůli svým dluhům z hazardních her „prodal“ do zahraničí, nelze podřadit pod důvody výše zmíněného ustanovení zákona o azylu. Problémy stěžovatelky nesouvisely s její rasou, národností, náboženstvím, příslušností k určité sociální skupině nebo s jejími politickými názory. Sama potvrdila, že ve vlasti neměla problémy se státními orgány, úřady, soudy, policií nebo armádou ani kvůli své rase, národnosti nebo náboženství. Stěžovatelka rozhodnutí žalovaného napadla žalobou. Krajský soud žalobu zamítl, když dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Rozsudek soudu napadla stěžovatelka včas podanou kasační stížností.

Stěžovatelka v kasační stížnosti výslovně namítá nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předchozím řízení [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Má za to, že splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu. Stěžovatelce nebylo řádně zdůvodněno proč její důvody nejsou hodny zvláštního zřetele.

K tvrzené nezákonnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. konstatuje Nejvyšší správní soud, že tato spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

S názorem stěžovatele se Nejvyšší správní soud neztotožňuje

Obecně, shodně s konstatováním krajského soudu, Nejvyšší správní soud poukazuje na skutečnost, že udělení tzv. humanitárního azylu neboli azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu je věcí volné úvahy příslušného orgánu státní správy včetně úvahy o tom, zda jde o případ hodný zvláštního zřetele, protože na udělení azylu z humanitárního důvodu není právní nárok. Žadatel o azyl tudíž neudělením azylu z humanitárního důvodu nemůže být zkrácen ve svých právech. Institut „případu hodného zvláštního zřetele“ je neurčitým právním pojmem, avšak vlastní rozhodnutí správního orgánu humanitární azyl udělit či nikoliv, je výsledkem správního uvážení.

Krajskému soudu nepřísluší přezkoumávat, zda byly naplněny humanitární důvody či nikoli, to je věcí oprávnění správního orgánu. Soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, věcně jen v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené zákonem. Pokud správní orgán řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatelky, tak i stav v její zemi, a pokud z nich sám nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci, zejména, když stěžovatelka ve správním řízení žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu sama neuváděla. Žalovaný, byť stručně, avšak v daném případě dostatečným způsobem odůvodnil, neudělení humanitárního azylu.

V této souvislosti odkazuje Nejvyšší správní soud na usnesení Ústavního soudu ze dne 15. března 2004, č. IV. ÚS 12/04, ve kterém vymezil Ústavní soud institut azylu následovně: „Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož

je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, jakkoli surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování. Proto např. porušování hospodářských, sociálních a kulturních práv, jejichž požívání je do značné míry závislé na stupni ekonomické vyspělosti příslušné země, nečiní z dané osoby uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, kterou je Česká republika vázána, a není tedy ani důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 azylového zákona, byť by životní podmínky v dané zemi byly sebevíc tíživé, ledaže by ekonomická opatření mající nepříznivý dopad na životní úroveň příslušné osoby byla skrytě namířena proti určité národnostní, rasové nebo politické skupině; zde by pak podle okolností případu přicházelo v úvahu naplnění podmínek pro udělení azylu.“

Skutečnost, že stěžovatelku její otec kvůli svým dluhům z hazardních her „prodal“ do zahraničí, stejně jako vyřčené obavy stěžovatelky z toho, že by ji otec v případě návratu prodal do nočního klubu za situace, kdy stěžovatelka následně uvedla, že otce po jejím odjezdu z vlasti mafiáni zabili, a vyslovené obavy z jednání lidí, kterým otec dlužil peníze, nepostačují bez přistoupení dalších okolností hodných zvláštního zřetele k udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatelka se nesprávně domnívá, že důvody, pro které opustila vlast, jsou ve vztahu k udělení humanitárního azylu relevantní.

Shodně s názorem krajského soudu Nejvyšší správní soud neshledal, že by žalovaný rozhodl o neudělení humanitárního azylu v rozporu se zákonem. Ve stěžovatelčině případě je třeba konstatovat, že se žalovaný možností udělit humanitární azyl zabýval. Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že závěr žalovaného o neudělení humanitárního azylu, je zákonný a žádným způsobem nepřekračující meze volné úvahy správního orgánu. Z těchto důvodů tedy stěžovatelčinu námitku Nejvyšší správní soud za důvodnou nepovažuje.

V souvislosti s udělením humanitárního azylu podrobila stěžovatelka kritice taktéž rozhodnutí soudu, který dle stěžovatelky řádně nezkoumal, zda jsou dány podmínky pro jeho udělení a z toho dovozuje nepřezkoumatelnost ve smyslu kasačního důvodu dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Dle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Jak již bylo uvedeno výše, udělení humanitárního azylu je věcí správního uvážení a podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Krajský soud se v odůvodnění rozsudku s námitkou neudělení humanitárního azylu náležitě vypořádal a Nejvyšší správní soud se s jeho závěry plně ztotožňuje. Rozhodnutí soudu tak není nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a není tak naplněn kasační důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Stěžovatelka v kasační stížnosti uplatňuje taktéž kasační důvod zakotvený v ustanovení §103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., když tvrdí, že krajský soud se nezabýval tím, zda žalovaný postupoval v řízení v souladu s právními předpisy a vycházel tak z nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci (dle ustanovení § 3 odst. 4 a § 46 správního řádu).

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Pokud jde o řízení před správním orgánem, je povinností správního orgánu respektovat základní pravidla řízení, vyplývající z § 3 správního řádu vyjadřující v obecné formě hlavní zásady správního řízení, rozvedené a konkretizované v dalších zákonných ustanoveních. V řízení o azylu je rozhodující pro posouzení naplnění zákonných podmínek, ale i pro rozsah dokazování, uvedení důvodů žadatelem v žádosti, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu, který tvrdí určité skutečnosti, na jejichž základě by mu mělo být vyhověno. Důkazní břemeno v azylovém řízení stíhá žadatele o azyl. Z žádného zákonného ustanovení nelze dovodit, že by správní orgán byl povinen prokazovat z vlastní iniciativy žadatelova tvrzení. Správní orgán taktéž není povinen seznamovat žadatele o azyl s důvody, pro které by mohlo být jeho žádosti vyhověno. Ze správního spisu jednoznačně vyplynulo, že se žalovaný zabýval všemi stěžovatelkou uvedenými tvrzeními, je z něj patrné, co bylo důvodem podání žádosti o azyl a jaké skutečnosti vedly stěžovatelku k odchodu z vlasti. Taktéž sama stěžovatelka nežádala o doplnění protokolu. Z odůvodnění rozhodnutí žalovaného je seznatelným způsobem zřejmé, které skutečnosti byly jeho podkladem i jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě nichž rozhodoval. Rovněž je z něj zřejmé, proč žalovaný stěžovatelce azyl neudělil. Žalovaný své povinnosti zjistit přesně a úplně skutečný stav věci, dostál a opatřil si potřebné podklady pro rozhodnutí. Podle názoru Nejvyššího správního soudu je rozhodnutí žalovaného vydáno v souladu se zákony a je také dostatečným způsobem odůvodněno. Skutková podstata má náležitou oporu ve spisech, při jejím zjišťování nebyl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že by to mohlo ovlivnit jeho zákonnost.

Taktéž krajský soud se námitkou nedostatečně zjištěného stavu v odůvodnění svého rozsudku zabýval a stěžovatelkou pouze v obecné rovině namítané porušení ustanovení § 3 odst. 4 správního řádu v daném případě neshledal.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti stěžovatelem podřazené pod ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Protože stěžovatelka neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra ČR, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 21. července 2006

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu